Socialministeriet

7. november 2026

Aftale om øget gennemsigtighed og bedre styring i prisfastsættelsen for botilbud

---

Regeringen (S, SF, M og RV) og KF, V og EL er enige om, at der indføres en ny model for takstfinansiering for botilbud og botilbudslignende tilbud.

Socialområdet udgør en central grundpille i det danske velfærdssamfund. Det er et grundprincip, at borgere med handicap og socialt udsatte borgere skal have den hjælp, de har behov for, og at der skal være retssikkerhed for borgerne.

Der er behov for en større sikkerhed for, at kvalitet og pris hænger sammen. Det kræver bedre gennemsigtighed i takstfastsættelse til gavn for borgere, pårørende, kommuner samt offentlige, private og selvejende leverandører. Borgeren skal have den rette indsats, og der skal være større sikkerhed for, at de penge, som anvendes til indsatsen, reelt går til at yde den støtte, som der betales for, og borgerens retssikkerhed styrkes ved, at der skabes større gennemsigtighed. I dag er det for vanskeligt for borger, pårørende og sagsbehandler at vurdere, om det er tilfældet. Det betyder, at vi på botilbudsområdet desværre har set eksempler på botilbud, som leverer indsatser langt under rimeligt niveau, eller som indregner uvedkommende udgifter i prisen. Når pengene går til det forkerte, betyder det, at borgerne ikke får den indsats, som de ellers kunne have fået.

Derfor er aftalepartierne enige om at skabe en større gennemsigtighed til gavn for borgere, kommuner samt offentlige, private og selvejende tilbud og bedre økonomistyring, så området i større omfang sidestilles med andre velfærdsområder fx ældreområdet. Derfor indføres en ny takstmodel på botilbudsområdet.

Aftalepartierne er desuden enige om at understøtte og sikre ens vilkår for tilbuddene uanset ejerforhold, og at skabe øget gennemsigtighed mellem pris og ydelse i tilbuddene til gavn for borgere og pårørende.

Et nyt takstsystem tager fortsat afsæt i, at visitationen skal sikre en indsats, hvor borgers konkrete individuelle behov opfyldes. Kommunernes fastsættelse af taksterne for indsatsniveauerne skal tage højde for de mange forskellige behov og den mangfoldighed af tilbud, som er på socialområdet, og tilbuddene skal kunne levere den fornødne kvalitet til borgerne. Det er borgerens behov, som afgør hvilket indsatsniveau, man visiteres til, og der vil være samme krav til tilbuddenes kvalitet, som der er i dag. Borgernes støttebehov kan variere over tid. Indsatsniveauerne og prisdifferentieringen skal give mulighed for at tilpasse indsatsen til den enkelte borgers konkrete behov. Ved ændringer ud af indsatsniveauet skal både indsats og betaling kunne justeres hurtigt. Ligesom for ældreområdet kan der derfor være borgere, som periodevis har behov for en indsats, som overstiger indsatsniveauets takst. Det centrale er, at borgeren får den indsats, som skal til for at opfylde borgers behov.

Et nyt takstsystem handler således ikke om at ændre i visitationsregler, kompensationsprincippet eller kvaliteten i indsatsen, men skal alene sikre en klar struktur for området, en øget gennemsigtighed og en helt ny forudsigelighed for både offentlige og private tilbud. Der skal større sikkerhed ind omkring de offentlige tilbuds takstfastsættelse med henblik på at understøtte en lige konkurrence. En øget gennemsigtighed skal gøre det lettere for sagsbehandlere at finde

det bedste tilbud til borgerne og for borgere at se, om indsatsen står mål med det, de er visiteret til. Det vil styrke borgernes retssikkerhed og forudsætninger for at få den rette indsats. Ligeledes skal gennemsigtighed i takstfastsættelsen bidrage til, at offentlige, private og selvejende tilbud har klare rammer og kan agere på markedet på lige vilkår. En ny takstmodel skal samtidig bidrage til at fjerne de gråzoner, som nogle enkelte brodne kar i dag udnytter på botilbudsområdet, og sikre, at ressourcerne anvendes til borgerne. Aftalepartierne konstaterer i den forbindelse også, at der 5. november er fremsat lovforslag, som skal styrke socialtilsynets muligheder i indsatsen mod snyd og svigt på sociale tilbud herunder ved udvidelse af reglerne om karantæne, fx hvis et tilbud er blevet lukket pga. økonomiske forhold.

Aftalepartierne er således enige om følgende:

- En ny takstmodel for botilbudsområdet, hvor den konkrete individuelle vurdering af borgerens behov fastholdes, skaber større gennemsigtighed med klare referencefaste priser og opdeling i indsatsniveauer, som fastsættes, således at tilbuddene kan levere den fornødne kvalitet til borgerne. Takstmodellen giver ikke anledning til, at borgere, som allerede er på et botilbud i dag, skal have ændret indsats alene som følge af takstmodellen. Alle borgere skal i udgangspunktet have samme indsats fremover som i dag. Hvis borgerens behov varigt udvikler sig udover indsatsniveauet (i opadgående eller nedadgående retning), skal kommunen omvisitere borgeren til et nyt indsatsniveau (og derved anden takst). Der ændres med den nye takstmodel ikke på regler om flytning af borger, herunder flytning uden samtykke.
- Der fastsættes nationale indsatsniveauer ud fra et spænd i antal støttetimer, mens den faglige indsats kan variere inden for niveauet. Der vil være et tilstrækkeligt antal indsatsniveauer til, at alle borgere kan få dækket deres behov. Der laves en opfølgning på, om borgeren er visiteret til den rette indsats senest tre måneder efter indflytning i botilbud. Opfølgningen skal som i dag ske i samarbejde med borgerne. Socialministeriet vil i forbindelse med fastsættelsen af indsatsniveauer inddrage de relevante parter, herunder kommuner og de private og selvejende leverandører. Det konkrete antal indsatsniveauer vil blive fastlagt i et efterfølgende arbejde. Aftalepartierne vil blive inddraget ifm. fastsættelsen, herunder fastlæggelse af de konkrete indsatsniveauer og nationale regler for takstfastsættelsen.
- Taksterne i en ny takstmodel fastsættes af kommunerne i fællesskab på regionalt niveau med inddragelse af private og selvejende aktører. Kommunerne udarbejder et udspil til taksterne for indsatsniveauerne, og beregningsgrundlaget offentliggøres. Udspillet drøftes efterfølgende med repræsentanter for de selvejende og private leverandører med henblik på en aftale om den endelige takst. Repræsentanter for både private og selvejende leverandører inddrages dermed i en forhandling med henblik på en aftale om priserne. Hvis der ikke kan indgås en aftale, skal taksten fastsættes af kommunerne. Taksterne er bindende, og sættes lig prisen, så der ikke fremover skal anvendes unødige ressourcer på at forhandle. Relevante parter vil blive inddraget i fastsættelsen af indsatsniveauerne, herunder kommuner og selvejende og private leverandører. Inddragelsen omfatter både den nationale udformning af indsatsniveauerne og beregningsregler og den regionale fastsættelse af takster.
- Kommunerne vil få mulighed for at fastsætte flere takster inden for et givent indsatsniveau, da nogle tilbud har særlige kompetencer eller fysiske faciliteter målrettet borgere med mere specialiserede behov. Muligheden for at differentiere skal understøtte, at alle borgere forsat kan få deres behov dækket. Hvor der ikke findes reelt sammenlignelige kommunale eller regionale tilbud, fastsættes taksten efter en særskilt dokumenteret beregning med direkte inddragelse af de relevante leverandører.
- Der indføres en række nye tiltag, der skal styrke gennemsigtighed i kommunernes takster og understøtte, at offentlige og private opererer på lige og fair vilkår. Målet er, at fokus kan flyttes fra forhandling om pris til drøftelser om kvalitet. Større gennemsigtighed skal desuden understøtte opfølgningen på, om borgeren modtager den visiterede indsats, og om indsatsen har den fornødne kvalitet. Det skal styrke grundlaget for at gribe ind over for utilstrækkelig kvalitet og uvedkommende udgifter uanset tilbuddets ejerskabsform.

- Tilbuddene skal som udgangspunkt ikke regodkendes eller nygodkendes som følge af en ny takstmodel, men oplysninger om hvilke indsatsniveau, de tilbyder på Tilbudsportalen, vil som øvrige oplysninger skulle godkendes. Der kan dog være botilbud, som med omlægningen til den nye takstmodel ønsker at justere den indsats, de vil levere fremover ift. i dag i en sådan grad, at der er tale om en væsentlig ændring, som skal regodkendes af socialtilsynene efter almindelig praksis.
- Med henblik på at styrke socialtilsynet og forberede overgangen til det nye takstsystem afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2027-2030. Midlerne fordeles mellem socialtilsynene, som selvstændigt kan anvende midlerne til at understøtte indfasningen, herunder til kompetenceudvikling.

Aftalepartierne er med det afsæt enige om en række konkrete initiativer, som skal gælde for alle botilbud til midlertidige og længerevarende ophold for voksne efter servicelovens § 107 og § 108 samt ydelser efter serviceloven, der leveres på botilbudslignende tilbud, fx efter almenboliglovens § 105 til voksne, *jf. boks 1*.

Boks 1

- Der oprettes en række indsatsniveauer, som afspejler et spænd i antal støttetimer, og hvor den faglige indsats kan variere inden for niveauet. Alle borgeres forskellige behov skal kunne rummes i indsatsniveauerne, og spændet i timer har til formål at give plads til, at en borgers behov kan være svingende. Relevante parter vil blive inddraget i fastsættelsen af indsatsniveauerne, herunder kommuner og selvejende og private leverandører. Inddragelsen omfatter både den nationale udformning af indsatsniveauerne og beregningsregler og den regionale fastsættelse af takster.

- Der fastsættes faste takster for indsatsniveauerne pba. af nationale regler for prisfastsættelsen mhp. at understøtte korrekt takstberegning og lige vilkår mellem offentlige, selvejende og private tilbud. Kommunerne skal i fællesskab i hver region fx i KKR lave et udspil til en takst for indsatsniveauerne, som efterfølgende drøftes med repræsentanter for de selvejende og private leverandører med henblik på en aftale om den endelige takst. Hvis der ikke kan indgås en aftale, skal taksten fastsættes af kommunerne. Private aktører vil desuden få mulighed for at påklage taksterne til en uafhængig kontrolenhed i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

- Alle tilbud uagtet ejerform modtager den samme faste takst for samme indsatsniveau. Prisgrundlaget skal omfatte samtlige direkte og indirekte, langsigtede omkostninger ved at levere en tilsvarende social indsats. Det gælder også udgifter og ydelser, som finansieres eller leveres af andre dele af kommunen eller regionen. Finansiering uden for taksten skal synliggøres og indgå i genberegningen, så der sikres reelt lige vilkår.

- Taksten kan inden for et indsatsniveau differentieres efter forskelle i borgerbehov: Kommunerne vil få mulighed for at fastsætte flere takster for et givent indsatsniveau. Det skyldes, at nogle tilbud har særlige kompetencer eller fysiske faciliteter målrettet borgere med mere specialiserede behov. Muligheden for at differentiere skal understøtte, at alle borgere forsat kan få deres behov dækket. Muligheden for at differentiere taksterne skal dermed understøtte, at alle borgere forsat kan få deres individuelle behov dækket. Takstfastsættelsen skal tage højde for forskelle i borgernes faktiske støttebehov, kompleksitet og krav til medarbejderkompetencer, bemanding og fysiske rammer. Med indførelse af indsatsniveauer og nationale krav til beregning af taksten sikres øget gennemsigtighed i, at der ikke opstår en systematisk forskel i støttebehov mellem borgere hos offentlige, selvejende og private leverandører inden for samme indsatsniveau.

- Der gennemføres en opfølgning på, om borgeren er visiteret til den rette indsats senest tre måneder efter indflytning i botilbud. Opfølgningen skal afklare, om borgeren modtager den rette faglige indsats, og om støtteniveauet og takst er retvisende.

- Der indføres en række yderligere greb for at understøtte lige konkurrence. Der fastsættes nationale krav til beregning af taksten, der etableres af en nationalt fastsat overheadsats. Overheadsatsen fastsættes på grundlag af en ekstern, uvildig analyse, der kritisk undersøger de relevante omkostninger og deres afgrænsning. Repræsentanter for kommuner, regioner samt private og selvejende leverandører inddrages i analysen, herunder i forudsætninger for beregning af overheadsatsen. Metode og beregningsgrundlag drøftes med aftalepartierne og offentliggøres. Der stilles krav om, at kommunerne offentliggør beregningsgrundlaget, der foretages en genberegning og en efterregulering af takster minimum én gang årligt, der udarbejdes en håndbog til takstberegning, og der etableres en uafhængig kontrolenhed i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Kontrolenheden skal kunne prøve, om samtlige relevante omkostninger er medtaget, om beregningerne bygger på reelt sammenlignelige indsatser og tilbud, og om de nationale regler er fulgt. Kontrolenheden skal kunne kræve, at en takst genberegnes og efterreguleres, hvis beregningen ikke følger de nationalt fastsatte rammer. Relevante brancheorganisationer får adgang til at kunne indgive klager. Kontrolenheden skal alene kontrollere prisfastsættelse og har prioriteringsadgang. Det er fortsat socialtilsynet, der skal føre tilsyn med, at tilbuddet har den fornødne kvalitet. Der igangsættes et arbejde mellem de relevante ministerier med henblik på at fastlægge de nærmere rammer og regler for kontrolenheden på botilbudsområdet, herunder frister for sagsbehandling, genberegning og efterregulering, som kan realiseres inden for den fastsatte økonomiske ramme. Resultatet af

arbejdet drøftes med aftalepartierne i 2027.

- Der gennemføres en evaluering af takstmodellen, herunder af kontrolenheden efter tre år, som drøftes med aftalepartierne. I evalueringen vil der også blive taget stilling til ressourcer til kontrolenheden.

- Der ændres ikke på, at visitationen skal bero på en konkret og individuel vurdering af borgerens behov ligesom i dag. Borgerne vil desuden kunne påklage kommunens afgørelse ligesom i dag.

Aftalepartierne er enige om, at der med erfaringerne fra indførslen af en takstmodel og senere en specialeplanlægning på den komplekse del af det højt specialiserede socialområde skabes bedre forudsætninger for at tilvejebringe et behovs- og kapacitetsoverblik for botilbudsområdet.

Proces
Denne aftale har karakter af en stemmeaftale.

Økonomien i aftalen fremgår af bilag 2.

Der forventes fremsat lovforslag om takstmodel i 2027 med henblik på virkning fra den 1. januar 2028. Kommunerne skal inden udgangen af 2029 have indplaceret borgernes indsats i et indsatsniveau. Arbejdet med etablering af indsatsniveauer igangsættes umiddelbart i forlængelse af aftaleindgåelse.

Aftalepartierne mødes løbende og gør status på takstmodellen, herunder når analysen om en fast overheadsats er klar, hvilket forventes at være i 2027, samt efter modellen er implementeret i 2029 mhp. at sikre, at den fornødne kvalitet er tilstede og borgers behov fortsat opfyldes.

Aftalepartierne er enige om, at indføre specialeplanlægning på den komplekse del af det højt specialerede socialområde med afsæt i et udspil fra regeringen. Forhandlingerne om specialeplanlægning sker mellem aftalepartierne bag denne aftale. Aftalepartierne er enige om, at der sker forhandlinger om specialeplanlægning senest inden udgangen af tredje kvartal i 2027.

Aftalepartierne er enige om at lade Folketingets øvrige partier tilslutte sig aftalen.